EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 31.8.2023
COM(2023) 500 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Vuosikertomus vuonna 2022 rahoitetuista Euroopan unionin humanitaarisista avustusoperaatioista

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto 2

Avun antamisen maailmanlaajuinen toimintaympäristö 2

Riittävän ja vaikuttavan humanitaarisen avun antaminen sitä tarvitseville väestöryhmille 5

Yksittäisistä operaatioista tehtyjen ulkopuolisten arviointien tarkastelu 9

ASIAAN LIITTYVIÄ LINKKEJÄ.....10

Johdanto

Tässä kertomuksessa esitellään Euroopan komission pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston (ECHO) toteuttamat unionin tärkeimmät toimet ja toimintapolitiikoilla aikaansaadut tulokset humanitaarisen avun alalla vuonna 2022. Se on laadittu humanitaarisesta avusta 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/96 19 artiklan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa edellytetään, että komissio toimittaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, johon on liitetty tiivistelmä edellisen vuoden aikana rahoitetuista toimista.

ECHOn tehtävänä on **auttaa pelastamaan ja suojelemaan ihmishenkiä, ehkäistä ja lievittää inhimillistä kärsimystä sekä turvata niiden väestöryhmien koskemattomuus ja ihmisarvo, jotka kärsivät luonnonuhkien tai ihmisen aiheuttamien katastrofien seurauksista** EU:ssa tai sen ulkopuolella. Tämän yhteisen yleistavoitteen mukaisesti ECHO toimii sekä EU:n humanitaarisen avun ja hätäavun antajana että unionin pelastuspalvelumekanismin puitteissa toteutettavien EU:n pelastuspalveluoperaatioiden koordinaattorina ja edistäjänä.

EU tarjoaa – ECHOn kautta – humanitaarista apua sitä tarvitseville ihmisille ympäri maailman humanitaarisia periaatteita eli **humaanisuutta, puolueettomuutta, riippumattomuutta ja neutraaliutta** noudattaen. Kyseiset periaatteet vahvistetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen[1] 214 artiklassa sekä humanitaarista apua koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa[2]. EU:n humanitaarista apua annetaan ilman poliittisia vaikuttimia, ja sillä pyritään poikkeuksetta auttamaan eniten apua tarvitsevia riippumatta heidän kansalaisuudestaan, uskonnostaan, sukupuolestaan, etnisestä alkuperästään tai poliittisesta suuntautumisestaan.

Avun antamisen maailmanlaajuinen toimintaympäristö

Vuotta 2022 leimasi suurelta osin **Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota**, joka aiheutti ennennäkemättömän humanitaarisen katastrofin Euroopan maaperällä. Tämän seurauksena EU järjesti merkittävän humanitaarisen avun operaation, joka oli suurin, pitkäkestoisin ja monimutkaisin pelastuspalveluoperaatio unionin pelastuspalvelumekanismin tähänastisen olemassaolon aikana. Tämä merkitsi **merkittävää muutosta** humanitaarisen avun ja pelastuspalvelun toimien välisissä yhteyksissä, sillä kaikki 27 EU:n jäsenvaltiota ja neljä unionin pelastuspalvelumekanismiin osallistuvaa muuta valtiota[3] **vastasivat tarpeeseen ennennäkemättömällä tavalla**.

Humanitaarinen tilanne heikkeni edelleen merkittävästi myös monissa muissa maailman maissa jatkuvien konfliktien ja turvattomuuden, ilmastonmuutoksen vaikutusten, epäonnistuneen hallinnon, covid-19:n ja muiden epidemioiden puhkeamisten pitkäkestoisten vaikutusten sekä Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan epäsuorien vaikutusten vuoksi. Tämä johti **humanitaaristen tarpeiden ennennäkemättömään kasvuun**. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) humanitaarisen avun koordinointitoimiston (OCHA) viimeisimmässä Global Humanitarian Overview 2022 -

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT

[2] Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission yhteinen julkilausuma (2008/C 25/01)

[3] Islanti, Norja, Pohjois-Makedonia ja Turkki.

yleiskatsauksessa[4] arvioitiin, että humanitaarista apua ja suojelua tarvitsi vuoden 2022 lopussa 326 miljoonaa ihmistä, mikä on 30,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Afganistanin, Etiopian ja Sudanin humanitaarisen tilanteen huonontuminen entisestään ja kesäkuukausina tapahtuneet laajat katastrofit, kuten Burkina Fason, Hondurasin, Pakistanin ja Tšadin tuhoisat tulvat, ovat vain muutamia näkyviä esimerkkejä humanitaaristen tarpeiden jatkuvasta lisääntymisestä. Humanitaaristen toimien tukemiseen käytettävissä olevat resurssit eivät pysyneet näiden nopeasti kasvavien tarpeiden tahdissa, vaan **tarpeiden ja maailmanlaajuisen humanitaarisen rahoituksen välinen vaje kasvoi** entisestään vuonna 2022. Kun tarpeiden ja varojen välinen ero oli vuoden 2021 lopussa 11,3 miljardia Yhdysvaltain dollaria, vuoden 2022 loppuun mennessä se oli kasvanut 18,3 miljardiin dollariin[5].

Lisäksi humanitaarista apua annetaan usein hyvin vaikeissa olosuhteissa, joita luonnehtivat **ennakoimattomuus, epävakaus ja turvattomuus**. Konfliktialueita ilmaantuu ja katoaa, ja ne muuttuvat jatkuvasti, mikä aiheuttaa merkittävän turvallisuusriskin ECHOn kenttäverkostolle (50 toimistoa, 160 hengen kansainvälinen henkilöstö ja 300 hengen kansallinen henkilöstö) ja operaatioihin lähetetylle henkilöstölle. Se vaikeuttaa myös humanitaarisen avun toimittamista, sillä humanitaarista apua tarvitsevien ihmisten luo pääsee rajoitetusti tai **pääsy on evätty kokonaan**. Tämä vaikuttaa myös suoritettaviin tarkastuksiin (eli rahoitettujen toimien seurantaan kentällä ja paikalla tehtäviin tarkastuksiin) sekä humanitaaristen tarpeiden arviointiin. **Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset** lisääntyivät ja tekivät humanitaarisen avun toimittamisesta entistäkin vaikeampaa ja vaarallisempaa.

Näistä **haasteista** huolimatta ECHO **onnistui saavuttamaan tavoitteensa** maaliskuussa 2021 annetussa komission tiedonannossa ”Uudet haasteet, samat periaatteet”[6] esitettyjen painopisteiden ja keskeisten toimien mukaisesti. **EU oli edelleen yksi tärkeimmistä maailmanlaajuisen humanitaarisen avun antajista**. Humanitaarista apua toimitettiin 83 maahan periaatteita noudattaen ja tarpeiden pohjalta, ja EU:n osuus oli 8,2 prosenttia maailmanlaajuiseen humanitaariseen järjestelmään myönnetystä kokonaisrahoituksesta[7]. EU:n tavoitteena on varmistaa, että rahoitusta on saatavilla mahdollisimman monien apua tarvitsevien auttamiseksi mahdollisimman monessa maassa ja että tarpeisiin voidaan vastata nopeasti, tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti.

Vuoden **2022** lopulliset **humanitaarisen avun määrärahat** olivat **2,6 miljardia euroa**. ECHO pystyi näin ollen avustamaan paitsi laajamittaisissa humanitaarisissa kriiseissä (esim. Ukrainan, Syyrian, Afganistanin ja Etiopian kriisit) myös unohdetuissa tai laiminlyödyissä kriiseissä. Viimeksi mainitut ovat vakavia ja pitkittyneitä kriisejä, jotka eivät herätä huomiota tiedotusvälineissä ja joissa kansainvälisen avun määrä kriisistä kärsiville väestöryhmille on riittämätön, kuten Haitissa tai rohingakriisissä.

Vuoden 2022 alustava humanitaarisen avun talousarvio oli 1 794,4 miljoonaa euroa[8] (ml. 211 miljoonan euron ennakkomaksu solidaarisuus- ja hätäapuvarauksesta). Vuoden aikana saatiin useita lisämäärärahoja seuraavista lähteistä:

---

[4] UN OCHA, Global Humanitarian Overview 2022, December Update (Snapshot as of 31 December 2022), 10. tammikuuta 2023.

[5] UN OCHA, Global Humanitarian Overview 2022 and UN OCHA, Global Humanitarian Overview 2021, December Update (Snapshot as of 31 December 2021), 17. tammikuuta 2022.

[6] KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE, EU:n humanitaarinen toiminta: uudet haasteet, samat periaatteet,(COM(2021) 110 final.

[7] UN Financial Tracking System, Global Funding Overview Summary 2022.

[8] Summa ei sisällä tukitoiminnoista aiheutuneita menoja (BA-budjettikohdat). Tällaiset menot mukaan lukien koko rahoitusvälineen alustava määrä oli 1 806,06 miljoonaa euroa vuonna 2022.

- solidaarisuus- ja hätäapuvaraus, josta katettiin useita kriisejä, mukaan lukien Ukraina ja elintarviketurvan heikentyminen maailmanlaajuisesti (539 miljoonaa euroa[9])
- otsakkeen VI rahoitusvälineiden uudelleenkohdentaminen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja sen ketjureaktiovaikutuksista aiheutuviin tarpeisiin vastaamiseksi (134,8 miljoonaa euroa)
- *Virement Aide Humanitaire* (VAH – Art 30(2) FR), myönnetty Kongon demokraattiselle tasavallalle (2,3 miljoonaa euroa)
- Euroopan kehitysrahasto (145,5 miljoonaa euroa[10]) käyttötarkoitukseen uudelleen sidotut tulot (3,8 miljoonaa euroa).

Liitteessä I esitetään yleiskatsaus merkittävimmistä kriiseistä, joiden johdosta ECHO toteutti toimia vuonna 2022, ja niihin osoitetuista määrärahoista. Tärkeimmät toimet maailman eri alueilla voidaan tiivistää seuraavasti:

- **Länsi-Afrikka ja Keski-Afrikka:** Lisääntyneiden tarpeiden vuoksi ECHO myönsi yli 175 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviostaan puutteellisen elintarviketurvan ja aliravitsemuksen korjaamiseen, perussosiaalipalvelujen (terveys, koulutus, vedensaanti ja sanitaatio) tarjoamisen varmistamiseen ja katastrofivalmiuden tukemiseen Keski-Sahelin, Tšadjärven laakson, Luoteis- ja Lounais-Kamerunin, Luoteis-Nigerian ja Keski-Afrikan tasavallan alueella. ECHO pyrki myös edistämään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista sekä varmistamaan siviiliväestön ja humanitaaristen avustustyöntekijöiden suojelun. Erityisesti heikentyneen elintarviketurvan vahvistamiseksi otettiin käyttöön lisämäärärahoja, joiden ansiosta alueen lopullinen talousarvio oli yli 330 miljoonaa euroa.
- **Itä-Afrikka ja eteläinen Afrikka:** Aluetta leimasivat konfliktit ja humanitaarisen tilanteen huomattava heikkeneminen pääasiassa Sudanissa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Afrikan sarvessa (Somalia, Etiopia, Kenia), Etelä-Sudanissa ja Mosambikissa. Monet alueet kärsivät myös ankarasta kuivuudesta tai tavallista voimakkaista sykloneista erityisesti eteläisessä Afrikassa ja Intian valtameren alueella (Madagaskar, Mosambik), mikä johti yleiseen elintarviketurvan heikkenemiseen ja elinkeinojen menetykseen. Alkuperäinen 294 miljoonan euron talousarvio nostettiin yli 540 miljoonaan euroon, minkä ansiosta ECHO pystyi vastaamaan näihin ja muihin alueen pakottaviin humanitaarisiin tarpeisiin.
- **Pohjois-Afrikka, Irak ja Arabian niemimaa:** ECHO sitoi 128 miljoonaa euroa voidakseen vastata Pohjois-Afrikassa ja Irakissa asuinsijoiltaan siirtymään joutuneiden väestöryhmien ja Jemenin konfliktin uhrien tarpeisiin. Varat kohdistettiin muun muassa vedensaantiin, sanitaatioon ja hygieniaan, ruokaan ja ravitsemukseen sekä koulutukseen ja terveyteen. Lisärahoituksella, jolla pääasiassa vahvistettiin Jemenin konfliktin uhrien auttamista, tälle alueelle pystyttiin myöntämään lopulta 215 miljoonan euroa.
- **Lähi-itä:** ECHO myönsi alustavasti 197 miljoonaa euroa ihmishenkiä pelastavan avun toimittamiseen miljoonille konfliktista kärsiville ihmisille Syyriassa sekä maan sisäisten ja muiden pakolaisten perustarpeiden tyydyttämiseen Jordaniassa ja Libanonissa sekä haavoittuvassa asemassa olevien libanonilaisten auttamiseen. Vuoden 2022 lopussa lopullinen talousarvio oli 240 miljoonaa euroa. Palestiinassa[11] ECHO

[9] Mukaan lukien vuodelta 2021 siirretyt 39 miljoonaa euroa.

[10] Rahoitettu kymmenennestä ja yhdennestätoista Euroopan kehitysrahastosta.

[11] Tätä nimitystä ei tule tulkita Palestiinan valtion tunnustamiseksi, eikä se vaikuta yksittäisten jäsenvaltioiden kantoihin asiasta.

vastasi edelleen humanitaarisiin tarpeisiin, jotka johtuvat Gazan alueen jatkuvasta miehityksestä ja sulkemisesta. Tätä kriisiä varten osoitetut määrärahat kasvoivat 25 miljoonasta eurosta 26,5 miljoonaan euroon vuoden 2022 aikana.

- **Kaakkois-Eurooppa, itäinen naapuruusalue ja Turkki:** Humanitaarista toimintaa alueella leimasi voimakkaasti Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota, joka alkoi 24. helmikuuta 2022. Ukrainalle, Länsi-Balkanille ja itäiselle naapuruusalueelle osoitettua 27 miljoonan euron alkuperäistä rahoitusta lisättiin siten, että se oli lopulta yli 529 miljoonaa euroa. Määrästä 485 miljoonalla eurolla avustettiin lähes 16:tta miljoonaa yhteensä 17,7 miljoonasta humanitaarista apua tarvitsevasta ukrainalaisesta, ja 38 miljoonaa euroa kohdistettiin Moldovaan paenneiden ukrainalaisten auttamiseen. Apua annettiin myös ukrainalaisia vastaanottaville perheille Moldovassa. Turkissa komissio jatkoi humanitaarista apua tarvitsevien haavoittuvassa asemassa olevien pakolaisten tukemista 125 miljoonalla eurolla. Lisäksi lokakuussa 2022 koulutusta tukeva ehdollinen rahansiirto-ohjelma (CCTE) siirrettiin onnistuneesti naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosaston (NEAR) vastuulle humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön jatkumostrategian mukaisesti.
- **Aasia ja Tyynenmeren alue:** ECHO myönsi alueelle vuonna 2022 alun perin yli 114 miljoonaa euroa. Varat kohdistettiin pääasiassa vuonna 2021 Afganistanissa tapahtuneen Talebanin valtaannousun vuoksi siirtymään joutuneiden väestöryhmien tarpeisiin sekä Myanmarissa vuonna 2021 tapahtuneesta vallankaappauksesta kärsineiden ihmisten, myös rohingojen, tarpeisiin ja Bangladeshiin paenneiden rohingojen tarpeisiin. EU ja sen jäsenvaltiot tukivat Pakistania merkittävästi kesäkuussa 2022 tapahtuneiden tuhoisien tulvien jälkeen sekä katastrofien jälkeisten tarpeiden arviointia ja elpymistä koskevan kehyksen laatimisessa. Komissio vastasi myös Mindanaon konfliktista ja Filippiinien luonnonkatastrofeista johtuviin tarpeisiin. Alueen lopullinen talousarvio vuoden 2022 lopussa oli 313 miljoonaa euroa.
- **Amerikka ja Karibian alue:** Komission toimissa keskityttiin auttamaan ihmisiä, jotka kärsivät Venezuelan sisäisestä ja alueellisesta kriisistä, Kolumbian aseellisesta konfliktista sekä laaja-alaisesta järjestäytyneestä väkivallasta Haitissa, Keski-Amerikassa ja Meksikossa. Toimilla vastattiin myös asuinsijoiltaan siirtymään joutuneiden ihmisten humanitaarisiin tarpeisiin koko mantereella ja tuettiin katastrofivalmiuksia. Komissio myönsi alueelle alun perin yli 74 miljoonaa euroa. Määrä nousi 155 miljoonaan euroon vuoden lopussa.

Yleensä ECHO ei toimita humanitaarista apua suoraan vaan täyttää toimeksiantonsa kanavoimalla rahoitusta noin 200 kumppanille (ks. täydellinen luettelo liitteessä II). Vuonna 2022 rahoitus jaettiin ECHOn kumppaneiden kesken seuraavasti: 38,6 prosenttia kansalaisjärjestöille, 49,6 prosenttia YK:n järjestöille, 11,2 prosenttia kansainvälisille järjestöille ja 0,6 prosenttia valtiollisille organisaatioille.

Riittävän ja vaikuttavan humanitaarisen avun antaminen sitä tarvitseville väestöryhmille

Vuonna 2022 ECHO osallistui merkittävällä panoksella riittävän ja vaikuttavan humanitaarisen avun toimittamiseen. ECHO osallistui aktiivisesti humanitaariseen vaikuttamistoimintaan ja avustuspolitiikan kehittämiseen Euroopan tasolla ja maailmanlaajuisesti. Näin se edisti **monenvälisyyttä ja sääntöpohjaista maailmanjärjestystä** vaikuttamalla siihen, että EU toimi aktiivisemmin ja kuuluvammin

maailmalla. **Grand Bargain** -sopimuksen [12] (nk. uusi diili) puitteissa tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanossa saavutettiin merkittävää edistystä, erityisesti joustavan rahoituksen, yhteisten ja puolueettomien tarvearviointien ja raportoinnin yksinkertaistamisen osalta. Viime kädessä tavoitteena oli parantaa humanitaarisen avustustoiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

ECHO jatkoi osallistumista **maakohtaisiin keskitettyihin rahastoihin**[13] **edistääkseen lokalisointia** ja muun kuin korvamerkityn rahoituksen käyttöä. Se myös lisäsi kampanjointia ja tukitoimia humanitaarisen rahoituksen tuntuvaksi lisäämiseksi sekä vastuunjaon parantamiseksi avunantajien, myös jäsenvaltioiden, kesken. Se vahvisti edelleen pidemmän aikavälin **ohjelmakumppanuuksia**[14] valittujen YK:n ja kansainvälisten järjestöjen kanssa testatakseen tehokkaampia ja vaikuttavampia työskentelytapoja ja valmistautuakseen samalla toimintamallin käyttöönottoon vuonna 2023. Innovatiivisia ohjelmakumppanuuksia ovat esimerkiksi Punaisen Ristin kansainvälisen komitean (ICRC) kansainvälisen ohjelma, jolla pyritään ehkäisemään humanitaarisen oikeuden loukkauksia (kolme vuotta, löyhästi korvamerkitty, 10 miljoonaa euroa vuodessa), ja kumppanuus, jolla tuetaan Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälistä liittoa (IFRC) ja lokalisointiohjelmaa (eri maita ja aloja käsittävä kolmivuotinen kunnianhimoinen ohjelma, 67 miljoonaa euroa vuodessa).

Humanitaarisen logistiikan toimintapolitiikka [15] alettiin soveltaa helmikuussa 2022. Sen ensisijaisena tavoitteena on ihmishenkien pelastaminen lisäämällä humanitaaristen operaatioiden tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikutusta. Osana tätä politiikkaa otettiin käyttöön **Euroopan humanitaarisen toiminnan valmiudet**[16] (EHRC) maaliskuussa 2022. Niihin kuuluu operatiivisia välineitä, joilla pyritään tarjoamaan nopeaa mutta väliaikaista tukea kumppaneille humanitaarisissa valmiuksissa olevien puutteiden paikkaamiseksi niin, että samalla lisätään avun toimittamisen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Välineisiin sisältyy **yhteisten logistiikkapalvelujen** tarjoaminen humanitaarisille kumppaneille. Näihin palveluihin kuuluvat kansainväliset ja maan sisäiset kuljetusoperaatiot (eri kuljetusmuotoja käyttäen, mukaan lukien EU:n humanitaarinen ilmasilta ja humanitaarinen avustuslento-ohjelma), varastointivalmiudet, valmiusvarastot ja muu logistinen tuki ja koordinointi sekä lääketieteellinen asiantuntemus. Vuonna 2022 komissio käynnisti yhdeksän EHRC-operaatiota kahdeksassa maassa: Madagaskar (kahdesti), Ukraina, Moldova, Somalia, Afganistan, Mosambik, Uganda ja Burkina Faso. Lisäksi jatkettiin humanitaarisen avustuslento-ohjelman operaatioita Keniassa, Kongon demokraattisessa tasavallassa ja Malissa. EU:n humanitaarisen ilmasillan puitteissa järjestettiin 60 lentoa, joilla tuettiin 24:ää kumppania neljässä maassa (Afganistan, Somalia, Madagaskar ja Moldova) ja kuljetettiin 842 tonnia humanitaarista materiaalia. Ukrainassa ja Moldovassa järjestettiin 660 maantiekuljetusoperaatiota ja avattiin kolme varastoa 49 humanitaarisen kumppanin tukemiseksi. Näihin toimiin osoitettiin 23,5 miljoonaa euroa vuonna 2022.

ECHO hyödynsi koko **hätäapuvälineistöään**, johon kuuluu äkillisiä suurkatastrofeja koskeva hätäapu (Acute Large Emergency Response Tool, ALERT), epidemioiden valvontaväline (Epidemics Tool), pienimuotoisten toimien väline (Small-scale Tool) ja katastrofiavun hätärahasto (Disaster Response Emergency Fund, DREF). Se toimitti yhteensä 36,5 miljoonaa euroa ensi vaiheen humanitaarista hätäapua äkillisissä

[12] The Grand Bargain
[13] Afganistan, Etelä-Sudan ja Venezuela.
[14] Ohjelmakumppanuudet
[15] ECHOn temaattinen asiakirja: Humanitarian logistics policy
[16] ECHO: European Humanitarian Response Capacity (EHRC) Factsheet

kriisitilanteissa, joita ei voitu ennakoida sen humanitaarisen avun toteutussuunnitelmissa. Seuraavassa on joitakin esimerkkejä varojen kohdentamisesta. Pienimuotoisten toimien välineellä ja myöhemmin ALERT-hätäavulla reagoitiin välittömästi Pakistania koetelleisiin tulviin, trooppisten syklonien seurauksiin Filippiineillä, Madagaskarilla, Mosambikissa ja Kuubassa sekä Afganistanin ja Filippiinien maanjäristyksiin. Epidemioiden valvontavälineellä tuettiin toimia, jotka liittyivät ebolavirustautiin Ugandassa ja koleraan Libanonissa, Syyriassa, Haitissa, Nigeriassa ja Malawissa. ECHO rahoitti 67:ää DREF-operaatiota, jotka IFRC toteutti 52 maassa ja jotka liittyivät muun muassa nälänhätään Afrikassa sekä tulviin ja maanjäristyksiin Kaakkois-Aasiassa ja Etelä-Amerikassa.

Lisäksi ECHO jatkoi vuonna 2022 **sellaisten toimintapolitiikkojen ja ohjeiden laatimista, joissa esitetään komission kanta keskeisiin kysymyksiin**. Tarkoituksena on antaa konkreettisia suosituksia täytäntöönpanokumppaneille EU:n rahoittamien humanitaaristen operaatioiden laadun, johdonmukaisuuden ja vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi.

Ruoka-avun, ravitsemuksen ja nälänhädän ehkäisyn osalta ECHO lisäsi merkittävästi apuaan yli miljardiin euroon (yli 75 % enemmän kuin vuonna 2021) niillä alueilla, joilla tilannetta pahensivat entisestään Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan suorat vaikutukset eli elintarvikkeiden, energian ja lannoitteiden kohonneet hinnat. ECHO oli myös keskeisessä asemassa laadittaessa ja edistettäessä kattavaa Team Europe -toimintastrategiaa, jonka EU ja sen jäsenvaltiot hyväksyivät kesäkuussa 2022. Lisäksi Nutrition for Growth Accountability -kehyksen[17] raporteissa vahvistetaan, että ECHO ja EU ovat saavuttamassa vuoden 2021 Team Europe -sitoumuksen, joka koskee ravitsemustavoitteiden tukemista vähintään 4,2 miljardilla eurolla vuoteen 2024 asti.

Vuonna 2022 **terveysalan** hankkeita tuettiin lähes 300 miljoonalla eurolla. Koska humanitaariset kriisit ovat entistä monimutkaisempia ja usein pitkittyneitä, avun päätavoitteena oli edelleen varmistaa, että perusterveydenhuollon tarpeisiin vastataan asianmukaisesti soveltamalla tarpeisiin perustuvaa monialaista lähestymistapaa, jossa noudatetaan ”terveys kaikissa politiikoissa” -periaatetta. ECHO on asettanut etusijalle epidemioiden/pandemioiden ehkäisyn sekä niihin varautumisen ja reagoimisen covid-19-pandemiasta saatujen kokemusten pohjalta. Erityisenä painopisteenä on laadukkaan hoidon ja lääketieteellisten vastatoimien tasapuolisen saatavuuden varmistaminen alhaisen tulotason maissa ja humanitaarisissa hätätilanteissa. Lisäksi ECHO on edistänyt terveyden eri osa-alueita yhdistävää ajattelua, jotta varsinkin mielenterveyden ja psykososiaalisen tuen, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien sekä terveydenhuollon ja pakolaisuuden osalta sovellettaisiin kokonaisvaltaista lähestymistapaa.

Vuonna 2022 ECHO jatkoi järjestelmällistä kampanjointiaan antamalla **kansainvälistä humanitaarista oikeutta** koskevia julkilausumia ja osallistumalla monenvälisiin foorumeihin. ECHO oli yksi YK:n yleiskokouksen ministeriviikon yhteydessä järjestetyn korkean tason oheistapahtuman järjestäjistä. Tapahtumalla haluttiin edistää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksiin liittyvää vastuuvelvollisuutta erityisesti seksuaalista ja sukupuolistunutta väkivaltaa koskevissa tapauksissa. Kansainvälinen humanitaarinen oikeus oli näkyvästi esillä myös maaliskuussa 2022 ensimmäisen kerran järjestetyssä Euroopan humanitaarisen avun foorumissa. ECHO jatkoi tukeaan humanitaaristen avustustyöntekijöiden ja terveydenhuollon työntekijöiden ja koulutusalan suojelemiseksi hyökkäyksiltä ja kampanjoi asian puolesta. Se myös toteutti toimia aseellisiin selkkauksiin osallisiksi joutuneiden lasten hyväksi. ECHO edisti

[17] 2022 Global Nutrition Report - Global Nutrition Report

asiaankuuluvien EU:n toimijoiden koordinointia erityisesti kansainvälistä humanitaarista oikeutta käsittelevän yksiköiden välisen ryhmän kautta ja tuki EU:n humanitaarisen diplomatian vahvistamista. ECHO myönsi rahoitusta myös kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen liittyviin hankkeisiin. ECHOn ensimmäisen temaattisen ohjelmakumppanuuden puitteissa tuettiin erityisesti kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkausten ehkäisemistä koskevaa ICRC:n ohjelmaa.

Koska kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset jatkuvat ja väkivallan, puutteen ja hyväksikäytön riski ja ilmeneminen on nykyään yleistä kriisitilanteissa, ECHO säilytti **suojelun** ensisijaisena tavoitteenaan. Sukupuoli ja ikä otettiin huomioon kaikilla tukitoimien aloilla, ja komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa *Gender: Different Needs, Adapted Assistance*[18] esitettiin lähestymistapa sukupuolistuneeseen väkivaltaan humanitaarisissa kriiseissä. ECHO oli edelleen aktiivinen osapuoli ”Protection from Gender-Based Violence in Emergencies” -toimintakehotuksessa[19], jonka tavoitteena on suojella sukupuolistuneelta väkivallalta hätätilanteissa, ja se raportoi etenemissuunnitelmaa 2021–2025 koskevista sitoumuksista[20]. Lisäksi ECHO keskittyi toiminnassaan aiempaa enemmän seksuaaliseen väkivaltaan konfliktien yhteydessä reaktiona monissa viimeaikaisissa ja käynnissä olevissa kriiseissä tehtyihin havaintoihin. Lasten oikeuksia koskevan vuoden 2021 strategian[21] mukaisesti ECHO vahvisti lastensuojelutoimiaan ja asiaan liittyvää kampanjointia. ECHO kiinnitti myös erityistä huomiota vammaisten tarpeisiin vammaisten huomioon ottamista EU:n rahoittamassa humanitaarisessa avustustoiminnassa koskevien ohjeiden ja vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian 2021–2030 mukaisesti.

ECHO painotti edelleen **hätätilanteissa järjestettävää koulutusta** ja piti kiinni sitoumuksestaan investoida koulutukseen merkittävällä panoksella eli osoittamalla siihen 10 prosenttia EU:n humanitaarisen avun alustavasta vuotuisesta talousarviosta. Vuonna 2022 hätätilanteissa järjestettävään koulutukseen myönnettiin yhteensä yli 220 miljoonaa euro. Tavoitteena oli, että suora tai välillinen koulutustuki tavoittaisi yli kuusi miljoonaa lasta ja nuorta.

ECHO julkaisi maaliskuussa 2022 **humanitaarisia käteissiirtoja** koskevan toimintapolitiikkansa[22] ja teki sitä laajalti tunnetuksi. Tarkoituksena oli parantaa käteisapuohjelmien laatua ja tehokkuutta. Tämä politiikka tarkoittaa merkittävää muutosta käteissiirtojen ja sosiaalisen suojelun yhdistämisessä ja mahdollistaa synergiat humanitaarisen avun digitalisaation ja viherryttämisen keskeisten kehitysaskelten kanssa. ECHO edusti yhdessä Yhdysvaltojen (Bureau for Humanitarian Assistance ja Bureau of Population, Refugees and Migration) kanssa avunantajien käteisfoorumia käteisvarojen koordinointia koskevassa Grand Bargain 2.0 -sopimuksen ydinryhmässä. Pysyvä yhteistyökomitea (IASC) tuki uutta mallia, joka muuttaa humanitaarisen avun koordinointirakennetta merkittävällä tavalla, muun muassa lisäämällä paikallisten toimijoiden osallistumista.

Ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen osalta ECHO mukautti humanitaarisia toimiaan edelleen kasvaviin ja muuttuviin tarpeisiin. Ilmastoriskit otetaan nyt huomioon humanitaarisissa operaatioissa. Vuonna 2022 julkaistiin ympäristöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja niihin liittyvät ohjeet[23] humanitaarisen avun

[18] https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_thematic_policy_document_en.pdf
[19] https://www.calltoactiongbv.com/
[20] https://www.calltoactiongbv.com/what-we-do
[21] COM(2021) 142 final.
[22] DG ECHO Thematic Policy Document No 3: Cash Transfers
[23] guidance_on_the_operationalisation_of_the_mers_for_eu-funded_humanitarian_aid_operations.pdf

hiilijalanjäljen ja ympäristövahinkojen pienentämiseksi. Kumppaneille ja ECHOn henkilöstölle annettiin teknistä apua ja tukea siihen, miten ympäristönäkökohdat voidaan huomioida humanitaarisissa avustusoperaatioissa. Lisäksi ECHO vahvisti edelleen katastrofivalmiustukeaan[24], jolla edistetään useisiin eri vaaroihin varautumista sekä ennakoivaa toimintaa. Vuonna 2022 osoitettiin 77 miljoonaa euroa kohdennettuihin valmiustoimiin (ks. tarkemmin liite I) ja 32 prosentissa[25] EU:n rahoittamista humanitaarisista operaatioista oli katastrofivalmiusulottuvuus.

ECHO yhdisti viestintätoimia pyrkimyksenään säilyttää vahva julkinen ja poliittinen tuki EU:n humanitaariselle avulle ja pelastuspalvelulle EU:n solidaarisuusnarratiivin pohjalta. ECHO julkaisi esimerkiksi sarjan keskitetysti laadittuja ja paikallisia lehdistötiedotteita ja jatkoi onnistuneita kenttävierailujaan eurooppalaisten toimittajien kanssa sekä järjesti matkoja, joilla toimittajat pääsivät seuraamaan komissaari Lenarčičin työtä. ECHO järjesti vuonna 2022 useita tiedotuskampanjoita, kuten ”Climate Connect”, jolla tehtiin tunnetuksi ilmastonmuutoksen humanitaarisia vaikutuksia ja joka tavoitti yli 36 miljoonaa nuorta jäsenvaltioissa.

Yksittäisistä operaatioista tehtyjen ulkopuolisten arviointien tarkastelu

Komission arviointiyksiköt vastaavat arviointitoiminnon ohjauksesta, koordinoinnista, seurannasta ja raportoinnista. Ne tuottavat ajantasaisia ja laadukkaita arviointituloksia, joiden avulla saadaan näyttöä tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja vastuuvelvollisuutta varten. Arvioinnit voivat olla maantieteellisiä tai temaattisia tai keskittyä tiettyyn kumppanuuteen. Liitteessä III on luettelo vuonna 2022 valmistuneista arvioinneista ja käynnissä olevista arvioinneista.

[24] Implementing the approach adopted in 2021 (DG ECHO Guidance Note on Disaster Preparedness)

[25] Tämä luku on saatu tarkistetulla menetelmällä, joka perustuu yksinomaan EU:n humanitaaristen kumppanien raportointiin eikä välttämättä sisällä toimia, joilla pyritään parantamaan valmiutta muilla toiminta-aloilla.

ASIAAN LIITTYVIÄ LINKKEJÄ

- Tietoa ECHOn toiminnasta:
  http://ec.europa.eu/echo/en

- Tietoja Euroopan komission humanitaarisen avustustoiminnan rahoituksesta vuonna 2022:
  Financing decisions (HIPs) 2022

- Tietoa aiempien vuosien toiminnasta:
  EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto | Euroopan komissio

- ECHOn vuoden 2022 toimintakertomus:
  Annual activity report 2022 - European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (ECHO)

- Vuoden 2022 hallinto- ja tuloksellisuuskertomus:
  Annual management and performance report 2022

- ECHOn arviointikertomukset:
  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en

- Euroopan komission ja jäsenvaltioiden humanitaarisen avun rahoitusta koskevat tiedot: https://webgate.ec.europa.eu/hac/